Wi Carl then Nijonde medh Gudz nådhe, Sweriges, Göthes, Wendes ... At ändoch wij ifrå then tijdh thenne Feigde ...

WI Carl then Nijonde medh Gudz nådhe/ Sweriges/ Göthes/ Wendes/ Finnars/ Carelers/ Lappers j Norlanden/ the Caijaners/ och Esthers j Eestland &c. Konung.

Göre wetterligit/ At ändoch wij ifrå then tijdh thenne Feigde emellan Swerige och Påland först begynte/ hafwe oss på thet högste winlagt och befläijtet/ Såsom och alle Christelige och loflige medhl föreslagit och brukat/ at ethe hadhe måtte komma til förlijkning och enigheet thenne begge Konungerijke Swerige och Påland emellan. Och hafwe wij sampt Sweriges Rijkes Rådh och Ständer/ icke allenast medh wåre skrifwelser ther om beströ Konungen j Påland/ och ther Polenske Rådheet och Ständer/ uthan wij hafwe och bidit fremmande Konungar/ Chur och Furstar uthan Rijkes/ wåre förwanter/ Swägr: och godhe wänner/ at ethe stigh uthi saken läggia wille: Såsom och nw uthi thettе åhr förstickеt wåre Sendebudh til Liffland/ som wore/ the Edle/ Wälborne/ Wälbördige och Höghlärde/ Her Magnus Brahe/ Grefwe til Wisingsborgh och Frijherre til Ridboholm och Axholmen/ Sweriges Rijkes Rådh och Marsk/ Her Nils Bielke Frijherre til Salesrådh/ Sweriges Rijkes Rådh/ Mester Peder Kenicius Biscop j Strengnäs/ Mester Lars Paulinus Biscop j Schara/ Otto Mörner Stadtshållare på Åbo/ och Philip Skeding Stadtshållare på Narfwen/ hwilke ther uthi några wekor hafwe legat och förwåntat/ at the medh the Päler skulle komma til handela. Men ther hafwer alt warit förgäfwes. Ty the Päler hafwe sigh uthi ingen handel medh them welat inlåte/ ey heller några losliga Fridzmedhel wedherraga/ uthan wåre Sendebudh hafwe måst medh oförrätadhe saker draga tilbake igen. Hwarföre/ medhan man icke kan komma medh them til fridh/ uthan som the medh theres Konung hafwe thettе krijgh uthi oerängde mål först begynt/ så åre the nw så höghfärdige blefne/ efter the några gånger uthi marken/ meere igenom förrädheri och wåre eignes blödigheet/ än theres mandom hafwe hafft lycka/ at the nw tänckie krijget wijdare til at fulföija/ Gudh gifwe hwadh Fridzmedhel man och tilbiuder: Therföre så måste wij tagha Gudh til hielp/ hwilken wij wisseligen wette/ at han oss bijstånd göranndes warder/ bådhe för wår rätferdige saak skull/ såsom och efter wij alle Christelige medhel hafwe föreslagit/ och se til på hwadh sätt wij kunne göra wåre Fiender mootstånd/ och oss emoot theres wåldsamme tilnödningar förswarе. Och ändoch på stoft hållne Rijksdagh uthi Norköping/ war bewilliet een wiss hielp uthi Penningar til at uthföra krijget medh emoot the Päler/ Nembligen/ at hwart fulsetten Skatte och Cronebonde skulle uthgöra om åhret Tre Daler/ och hwar Frälsibonde Tre Marck/ hwilken hielp och Undersåterne ale sedhan mestedels uthgiordt hafwe/ therföre wij them nådheligen betacke/ Och förthenskull icke borde/ at man them om någhon ytterligare hielp skulle anmoda/ för än the på en almenneligh Rijksdagh hadhe ther til bewiliet. Dochlijkwäl/ alchenstu d wij medh wåre elskelige Rijkes Rådh/ som här hooo oss på thenne tijdh hafwe tilstädes warit/ hafwe tagit saken j beråncklande/ och befinne/ at til at underhålla Rijkens Befästningar och Krijgsfolcket medh/ wil än ytermeere hielp behöfwes: Och ther man skulle uthskrifwa en almenneligh Rijksdagh/ och kalla Rijkets Stender tilhope/ då wille ther falla förlångsampt/ och wara Undersåterne än wijdare til tunge/ medh them som samme Rijksdagh beströta skulle: Therföre så hafwe wij medh wåre elskelige Rijkes Rådh för gott ansedt/ at een ringe hielp måtte läggias opå/ och några godhe Män uthi alle Landzändar sändas/ som Undersåterne om thenne lägenheet kunne giffwa tilkenne/ och medh them om samme hielp handla/ at the then uthgöra wele. Och hafwe wij förthenskull opdlagdt och befalet oss elskelige at the medh Undersåterne uthi ther om handla skole. Och efter wij förnimme/ at en part af Undersåterne thär nedhre j Landzändan icke hafwe någon synnerlig Åhrswerst i thettе åhr haft/ så at the kunne/ såsom uthi the Landzändar ther någen ymnigheet på Säden är bleffven/ hafwa rådh at uthgöra Spannemål: Så skole the medh Undersåterne handla/ at the som icke hafwe rådh at uthgöra af hwart fulgerdz heman Een Tynna Rogh eller Malt/ såsom här uppe är uppdlagdt/ at the tå wele uthgöra af hwart fulgerdz heman/ Smör ifrе Lispund/ eller och Ost halfe annat Lispund/ eller och een gill Orehuhd. Thesslijkeft at hwar Präst wil uthgöra för hwarie Serskе Fyre bönder som han uthi Gäller hafwer/ antingen Otta Tynnor Rogh eller Malt/ eller och Smör Otta Lispund/ eller ost Tolf Lispund/ eller och Otta gille Orehuder. Och skole räknes uthi thenne hielp två halfwe emoot en heel/ och twå Frälsis emoot en Skatte eller Cronebonde/ och fyre Crone/ och Otte Frälsis Corpare emoot en heel Skatte och Cronebonde. Och skal ibland thenne hielp icke blifwa räknat Måneds hielpen/ som bör uthgå j Penningar/ Såsom och icke heller then hielp som Undersåterne hafwe godhwilligen uthlofwat/ at uthgöra til at underhålla ethes fremmande Krijgsfolcker medh/ som här uthi Rijket äre förlagde. Begäre förthenskuld af Undersåterne uthi förrte Landzände/ at the wele late sigh godhe willige befinna/ samme hielp at uthgöra/ och then til the orter late komma/ som wåre Befalningzmän them tilsägandes warde. Wij wele eher emoot förskona them j tweetre åhr för all uthskrifning/ Såsom och ellieft uthi alle måtto wetta theres gagn och bäste/ ther måste oss mögeligit är/ och så wijdt Gudh oss nådhen förlänan hes warder. Af Stockholm/ then 3. Januarij/ Anno &c. 1609.

Carolus.

SOT // Utbrutna ligg. fol. extra stort format / Kungl. förordningar / Exemplar B

Tillkomstår 1609
Digitaliserad år 2016

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Wij Carl then Wijsonde medh Gudz nådhe/ Sweriges/ Göthes/ Wendes/ Finnars/ Carelers/ Lappers j Norlanden/ the Caijaners/ och Esthers j Liffland &c. Konung.

Göre wetterligit/ At ändoch wij ifrå then tijdh thenne Feigde emellan Swerige och Påland först begyntes / hafwe oss på thet högste winlagt och beflijtet/ Såsom och alle Christelige och loflige medhel föreslagit och bruket/ at thet hadhe måtte komma til förlijkning och eenigheet thenne begge Konungerijker Swerige och Påland emellan. Och hafwe wij sampt Sweriges Rijkes Rådh och Ständer/ icke allenast medh wåre skrifwelser ther om besökt Konungen j Påland/ och thet Polenske Rådhet och Ständer/ vthan wij hafwe och bidit fremmande Konungar/ Chur och Furstar vthan Rijkes / wåre förwanter / Swågrar och godhe wånner/ at the sigh vthi saken läggia wille: Såsom och nw vthi thette åhr förskicket wåre Sendebudh til Liffland/ som wore/ the Edle/ Wålborne/ Wålbördige och Höghlärde/ Her Magnus Brahe/ Grefwe til Wisingzborgh och Frijherre til Ridboholm och Axholmen / Sweriges Rijkes Rådh och Marsk / Her Nils Bielke Frijherre til Salestadh / Sweriges Rijkes Rådh / Mester Peder Kenicius Biscop j Strengnäs / Mester Lars Paulinus Biscop j Schara / Otto Mörner Stadthållare på Åbo/ och Philip Skeding Stadthållare på Narfwen/ hwilke ther vthi några wekor hafwe legat och förwåntat/ at the medh the Påler skulle komma til handels. Men thet hafwer alt warit förgäfwes. Ty the Påler hafwe sigh vthi ingen handel medh them welet inlåte/ ey heller några loflige Fridzmedhel wedhertaga/ vthan wåre Sendebudh hafwe måst medh oförrättadhe saker draga tilbake igen. Hwarföre/ medhan man icke kan komma medh them til fridh/ vthan som the medh theres Konung hafwe thette krijgh vthi oträngde mål först begynt / så åre the nw så höghfärdige blefne / efter the några gånger vthi marken / meere igenom förrådherij och wåre eignes blödigheet / än theres mandom hafwe haft lycka / at the nw tänckie krijget wijdare til at fulfölia / Gudh gifwe hwadh Fridzmedhel man och tilbiuder: Therföre så måste wij tagha Gudh til hielp/ hwilken wij wisserligen wette/ at han oss bijstånd görandes warder/ bådhe för wår rättferdige saak skull / såsom och efter wij alle Christelige medhel hafwe föreslagit/ och see til på hwadh sätt wij kunne göra wåre Fiender mootstånd / och oss emoot theres wåldsamme tilnödningar försware. Och ändoch på sidst hållne Rijksdagh vthi Norköping/ war bewilliet een wiss hielp vthi Penningar til at vthföra krijget medh emoot the Påler/ Nembligen/ at hwar fulsetten Skatte och Cronebonde skulle vthgöra om åhret Tree Daler/ och hwar Frälsisbonde Tije Marck / hwilken hielp och Undersåterne alt sedhan mestedels vthgiordt hafwe/ therföre wij them nådheligen betacke/ Och förthenskull icke borde / at man them om någhon ytterligare hielp skulle anmoda/ för än the på en almenneligh Rijksdagh hadhe ther til bewiliet. Dochlijkwål / alethenstund wij medh wårt elskelige Rijkes Rådh/ som här hoos oss på thenne tijdh hafwe tilstädes warit / hafwe tagit saken j betänckiande/ och befinne/ at til at vnderhålla Rijksens Befästningar och Krijgzfolcket medh / wil än ytermeere hielp behöfwes: Och ther man skulle vthskrifwa en almenneligh Rijksdagh/ och kalla Rijksens Stender tilhope/ då wille thet falla förlångsampt / och wara Undersåterne än wijdare til tunge/ medh them som samme Rijksdagh besökta skulle: Therföre så hafwe wij medh wårt elskelige Rijkes Rådh för gott anseedt/ at een ringe hielp måtte läggias opå/ och några godhe Män vthi alle Landzändar sändas/ som Undersåterne om thenne lägenheet kunne gifwa tilkenne/ och medh them om samme hielp handla / at the then vthgöra wele. Och hafwe wij förthenskull opålagdt och befalet oss elskelige

at the medh Undersåterne vthi ther om handla skole. Och efter wij förnimme / at en pare af Undersåterne thär nedhre j Landzändan icke hafwe någon synnerlig Åhrswerst j thette åhr haft/ så at the kunne/ såsom vthi the Landzändar ther någen ymnigheet på Säden år blefwen / hafwa rådh at vthgöra Spannemål: Så skole the medh Undersåterne handla/ at the som icke hafwe rådh at vthgöra af hwart fulgerdz heman Een Tynna Rogh eller Malt/ såsom här vppe år vppålagdt / at the tå wele vthgöra af hwart fulgerdz heman / Smör Ett Lispund / eller och Ost halft annat Lispund/ eller och een gill Orehudh. Theslijkest at hwar Präst wil vthgöra för hwarie Sertije Fyre bönder som han vthi Gället hafwer/ antingen Otta Tynnor Rogh eller Malt/ eller och Smör Otta Lispund/ eller ost Tolf Lispund/ eller och Otta gille Orehuder. Och skole räknes vthi thenne hielp twå halfwe emoot en heel / och twå Frälsis emoot en Skatte eller Cronebonde/ och fyre Crone/ och Otte Frälsis Torpare emoot en heel Skatte och Cronebonde. Och skal ibland thenne hielp icke blifwa räknat Måneds hielpen / som bör vthgå j Penningar / Såsom och icke heller then hielp som Undersåterne hafwe godhwilligen vthlofwat / at vthgöra til at vnderhålla thet fremmande Krijgzfolcket medh/ som här vthi Rijket åre förlagde. Begäre förthenskuld af Undersåterne vthi förr:te Landzände / at the wele late sigh godhe willige befinna/ samme hielp at vthgöra/ och then til the orter late komma/ som wåre Befalningzmän them tilsägandes warde. Wij wele ther emoot förskona them j thette åhr för all vthskrifning / Såsom och ellieft vthi alle måtto wetta theres gagn och bäste / thet måste oss mögeligit år/ och så wijdt Gudh oss nådhen förlånandes warder. Af Stockholm / then 3. Januarij/ Åhr &c. 1609.

NB

Carolus.

9221 1/3 1609

hell o hållet omsatt. uppl. 6

Patent Der von Herr bei Ihro Fürstl. Durchl. Regierungs Abgesandte.